

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МІКРОБІОЛОГІЯ ҐРУНТІВ

спеціальність	103 Науки про землю	обов'язковість дисципліни	за вибором
освітня траєкторія	Моніторинг природних ресурсів	факультет	Агрономії та захисту рослин
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	Ґрунтознавства

ВИКЛАДАЧ

Казюта Олександр Миколайович

Освіта - вища – спеціальність агрохімія і ґрунтознавство

Науковий ступінь - кандидат сільськогосподарських наук

Вчене звання - доцент

Досвід роботи - 23 роки

Показники професійної активності з тематики курсу:

- співавтор методичних розробок з дисципліни;
- співавтор більше 50 наукових публікацій з питань оцінки ґрунтів
- член ГО «Українське товариство ґрунтознавців і агрохіміків»

телефон	+380503431996	електронна пошта	0503431996@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Google Meet

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	Формування у здобувачів теоретичних і практичних знань про систематику мікроорганізмів; їх поширення у ґрунтах різних природно-кліматичних зон та їх вплив на процеси, які відбуваються у цих ґрунтах.
Формат	лекції, лабораторно-практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Специфічні результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: - найбільш поширених представників ґрунтової мікробіоти;- розуміти сутність процесів, які відбуваються у ґрунті під впливом мі-кробів;

	- основні показники властивостей ґрунтів. вміти: - розрізняти основні групи мікроорганізмів у ґрунті за особливостями їх скупчень; - уміти проводити відбір зразків та окремі види аналізу мікрофлори.
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 години практичні; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМИ

Компетенції	ФК.01. Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему. ФК.02. Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер. ФК.06. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання. ФК.07. Здатність проводити моніторинг природних процесів.	Програмні результати навчання	ПР.01. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю. ПР.04. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в області наук про Землю. ПР.05. Вміти проводити польові та лабораторні дослідження. ПР.10. Аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. ЗАГАЛЬНА МІКРОБІОЛОГІЯ

Лекція 1.	Предмет та зміст мікробіології ґрунтів. Історія розвитку. Зв'язок з іншими дисциплінами.	Практичне заняття ПЗ 1	Мікробіологічна лабораторія. Прилади і обладнання мікробіологічної лабораторії. Техніка безпеки при роботі в ній.	Самостійна робота СР 1	Мікроорганізми і навколишнє середовище. Метаболізм мікроорганізмів. Дихання і живлення. Взаємовідношення мікроорганізмів.
		ПЗ 2	Культивування мікроорганізмів. Живильні середовища; їх призначення; приготування і класифікація.	СР 2	Культивування мікроорганізмів. Живильні середовища; їх призначення; приготування і класифікація.
		ПЗ 3	Загальний мікробіологічний аналіз ґрунту. Виділення мікроорганізмів із ґрунтових зразків; методика їх відбору. Способи посіву на щільні та рідкі живильні середовища.	СР 3	Виділення мікроорганізмів із ґрунтових зразків; методика їх відбору. Способи посіву на щільні та рідкі живильні середовища.

МОДУЛЬ 2. МІКРОБІОЛОГІЯ ҐРУНТІВ

Лекція 2.	Елементарні процеси	ПЗ 4	Методи визначення загальної	СР 4	Розклад рослинних решток і процеси

	грунтоутворення і елементарні ґрунтово-біологічні процеси. Розклад рослинних решток і процеси гуміфікації. Руйнування гумусових речовин мікроорганізмами.		мікробіологічної активності ґрунту (методи Е.Н. Мішустіна, І.П. Вострова, А.Н. Петрової, І.Н. Ігнат'єва; за виділенням CO ₂).		гуміфікації. Руйнування гумусових речовин мікроорганізмами. Методи визначення загальної мікробіологічної активності ґрунту
Лекція 3.	Деструкція мінералів ґрунтоутворних порід.	ПЗ 5	Кругообіг азоту.	СР 5	Біохімічний механізм деструкції. Наслідки впливу мікроорганізмів на мінерали, їх відносна стійкість.
Лекція 4.	Мікробіологія глейового процесу. Біохімічний механізм редукції заліза. Поширення залізоредукованих мікроорганізмів у ґрунтах.	ПЗ 6	Кругообіги фосфору, калію та сірки	СР 6	Залізобактерії і процеси ґрунтоутворення. Перетворення мангану мікроорганізмами.
Лекція 5.	Мікробіологія мінералоутворення: синтез карбонатних, фосфатних і залізистих мінералів Перетворення алюмінію і синтез глиноземних мінералів. Роль мікроорганізмів у засоленні ґрунтів.	ПЗ 7	Облік мікроорганізмів на ущільнених і рідких живильних середовищах. Методи підрахунку мікроорганізмів. Морфологічний опис колоній. Приготування препаратів для мікроскопування.	СР 7	Синтез глиноземних мінералів
Лекція 6.	Ґрунтоутворний процес і формування мікробних ценозів ґрунту. Розвиток поглядів на роль мікроорганізмів в утворенні ґрунту.	ПЗ 8	Мікробіологічні основи підвищення родючості ґрунту. Вплив обробітку, удобрення і меліорації на мікрофлору і біологічну активність.	СР 8	Мікробні земледобрувальні препарати і їх ефективність.
		ПЗ 9	Мікроскопування мікроорганізмів на живильних середовищах КАА, МПА, Ріхтера, Ешбі. Визначення фосфатазної активності мікроорганізмів і ґрунту. Визначення амоніфікувальної здатності мікроорганізмів і ґрунту. Визначення нітрифікаційної і денітрифікувальної властивостей ґрунту. Азотфіксація.	СР 9	Біодіагностика і біоіндикація ґрунтів

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Іутинська Г.О. Ґрунтова мікробіологія: навчальний посібник/ Г.О. Іутинська. – К.: Арістей, 2006. – 284 с.
2. Paul, E. A. (2015). Soil Microbiology, Ecology and Biochemistry, Fourth Edition. Academic Press.
3. Sylvia, D. M., Fuhrmann, J. J., Hartel, P. G., & Zuberer, D. A. (2015). Principles and Applications of Soil Microbiology (3rd ed.). Prentice Hall.
4. Talaro, K. P., & Chess, B. (2022). Foundations in microbiology (11th ed.). McGraw-Hill Education.

Методичне забезпечення

1. Мікробіологія ґрунтів: Посібник до лабораторно-практичних занять / За ред. Д.Г. Тихоненка / [Щуковський М.А., Величко Л.Л., Новосад К.Б., Казюта О.М., Васильєва Л.І.] / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х.: ХНАУ. – 2002. – 136 с.
2. Мікробіологія ґрунтів: програма та методичні вказівки до самостійної роботи для студентів напрямку 201 «Агрономія» / уклад. О.М. Казюта, А.О. Казюта. – Харків: ХНАУ, 2017. – 42 с.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D		
60–63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістюповторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковимповторним вивченням дисципліни	

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.